

Hanna Tadeusiewicz

**PROFESOR JANUSZ DUNIN
– W SIEDEMDZIESIĘCIOLECIE URODZIN**

Profesor dr hab. Janusz Dunin-Horkawicz, Wilnianin z urodzenia, Łódzianin z wyboru, całe swe zawodowe i naukowe życie poświęcił Uniwersytetowi Łódzkiemu. Długie lata, od 1 maja 1957 r. do 30 września 2001 r. – zatrudniony najpierw w Bibliotece Uniwersyteckiej, następnie w Katedrze Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej – pracował z książką i akademicką młodzieżą, służąc łódzkiej Uczelni rozległą wiedzą, życiowym doświadczeniem, bibliofilską pasją, miłością do książek i ludzi.

Dzieciństwo spędził w Wilnie, gdzie przyszedł na świat 26 czerwca 1931 r. w inteligentnej rodzinie lekarzy, i gdzie powstał jego pierwszy zbiór dziecięcych książeczek – zapowiedź przyszłych kolekcjonerskich zainteresowań, którym pozostał wierny do dziś. Wojenną zawieruchę Duninowie przeżyli w rodzinnym Wilnie; po jej zakończeniu i uczynieniu miasta stolicą Litewskiej Republiki Radzieckiej, opuścili Wilno szukając miejsca na nowe życie, wybór padł na Łódź. W ośrodku przemysłu włókienniczego z rewolucyjnymi tradycjami, walczącym o lepszy byt robotników, gdzie niegdyś wychowywał się dziadek Janusza Dunina, rodzina osiadła na zawsze. Tu przyszły profesor uzyskał w 1950 r. maturę w I Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika, słynącym z wysokiego poziomu nauczania, ale studiów w łódzkiej Akademii Medycznej nie dane Mu było podjąć – źle ustosunkowany do panującego ustroju – nawet nie został dopuszczony do egzaminów wstępnych. Wyjeżdża więc do Lublina i zapisuje się 1 października 1950 r. na Wydział Nauk Humanistycznych KUL, gdzie o ideologię nikt nie pytał. Studiował polonistykę pod kierunkiem wybitnych uczonych w atmosferze rzetelnej pracy, ożywionego życia kulturalnego i naukowego, także towarzyskiego; w Lublinie rodziły się przyjaźnie, tu znalazł towarzyszkę życia. W listopadzie 1953 r. otrzymał dyplom I stopnia ze specjalizacją bibliotekarską, zaś w lutym 1955 r. magisterium na podstawie pracy poświęconej teorii fraszki.

Okres studiów rozwinął i ukierunkował zainteresowania badawcze Janusza Dunina, ukształtował życiową postawę. Kilka lat (1950–1957) związany był ze

Stowarzyszeniem Pax; kiedy jednak okazało się, że Pax to nie opozycja, lecz sojusznik polityczny władzy PRL, wystąpił z jego szeregów, co spowodowało szykany i wymówienie 31 maja 1957 r. pracy w Łódzkim Oddziale Spółdzielni Wydawniczej „PAX”. Trzeba więc było szukać innego zajęcia, by utrzymać rodzinę. Wkrótce został zatrudniony w Bibliotece Uniwersyteckiej, z którą związał się etatowo od 1 września 1957 r. W tej największej placówce bibliotecznej w Łodzi przez trzydzieści lat pracy przeszedł Janusz Dunin wszystkie szczeble zawodowej kariery: od bibliotekarza do starszego kustosa dyplomowanego (1978); kolejno zajmował coraz wyższe stanowiska – od kierownika Sekcji Dubletów i Druków Zbędnych w Oddziale Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów, poprzez kierownictwo tegoż Oddziału (1972) – do dyrektury Biblioteki UŁ (1984–1987). Bardzo aktywnie uczestniczył w życiu i zarządzaniu uniwersytecką Książnicą, zyskując wysoką ocenę zwierzchników za profesjonalną wiedzę, naukową i społeczną działalność.

Równoległe z pracą bibliotekarską prowadził badania naukowe w zakresie księgoznawstwa i literaturoznawstwa, a ich wyniki ogłaszał na łamach czasopism ogólnopolskich i zagranicznych oraz w formie interesujących książek o wysokim poziomie merytorycznym, pięknych edytorsko. Zdobywał kolejno naukowe stopnie na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego: w 1968 r. uzyskał doktorat na podstawie dysertacji pt. *Drugi rynek księgarski w Polsce. Rzecz o wydawnictwach literatury jarmarcznej i brukowej*, w 1983 r. – stopień doktora habilitowanego przedstawiając książkę zatytułowaną *Rozwój cech wydawniczych polskiej książki literackiej XIX i XX wieku*; został wówczas mianowany docentem.

Od roku akad. 1987/1988 rozpoczął pracę etatową w Katedrze Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, z którą związany był już wcześniej, wykładając w trybie prac zleconych. Odtąd poświęcił się działalności dydaktycznej i naukowo-badawczej. Prowadził wykłady kursowe i monograficzne, proseminaria i seminaria. Do roku 2001 wypromował ok. 100 magistrów bibliotekoznawstwa; były to prace dotyczące historii książki, bibliografii, ruchu wydawniczego, zagadnień księgarskich, ludzi książki, wiele bardzo interesujących opracowań, z których kilka zostało opublikowanych. Jest też promotorem dwu doktoratów, autorem recenzji rozpraw doktorskich i habilitacyjnych, opiniodawcą książek przeznaczonych do druku.

Doc. dr hab. Janusz Dunin w 1990 r. awansował na stanowisko profesora nadzwyczajnego UŁ, w listopadzie 1998 r. Rada Państwa przyznała Mu na wniosek Wydziału Filologicznego UŁ tytuł profesora, a Minister Edukacji Narodowej stanowisko profesora zwyczajnego.

W Katedrze znalazł Profesor Dunin uznanie dla twórczości naukowej i pisarskiej, sympatię kolegów i studentów, angażował się w prace organizacyjne, uczestniczył w przedsięwzięciach zespołowych (*Słownik pracowników książki polskiej*, *Podręczny słownik bibliotekarza*). Chętny do kontaktów naukowych

i towarzyskich stale brał udział w krajowych i zagranicznych sympozjach, konferencjach i zjazdach organizowanych przez uczelnie, towarzystwa naukowe, zawodowe stowarzyszenia, zwykle wygłaszał na nich referaty publikowane następnie w pokonferencyjnych materiałach.

Profesor Janusz Dunin jest czynnym członkiem Wydziału I Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich (wystąpił po akcesie SBP do PRON-u), Łódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Książki, Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego, Komisji Literatury Popularnej Komitetu ds. Literatury PAN, należy też do Towarzystwa Przyjaciół Wilna i Ziemi Wileńskiej, do Klubu Miłośników Litwy.

Ważną rolę w życiu Profesora pełniło bibliofilstwo. Znamca i miłośnik książek i ekslibrisów zgromadził wartościową kolekcję, np. literatury księgoznawczej, wydawnictw brukowych i jarmarcznych oraz unikalny zbiór książeczek dla dzieci. Bibliofilską pasją i zebrana kolekcja – chętnie udostępniana zainteresowanym, eksponowana na wystawach – były źródłem inspiracji twórczych właściciela, wydał m. in. dwie szczególnie cenne książki: *Exlibrisy, książki, ludzie* (1974) i *Philobiblion polski* (1983) – ta ostatnia powstała we współpracy z żoną Cecylią.

Praca zawodowa, naukowa i dydaktyczna, osiągnięcia publikacyjne, działalność organizacyjna i społeczna prof. dr hab. Janusza Dunina była wielokrotnie nagradzana; otrzymał m. in. kilka nagród Rektora UŁ, Złotą Odznakę ZNP, Złotą Odznakę SBP, Złotą Odznakę UŁ, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Uniwersytetu Łódzkiego w Służbie Społeczeństwa i Nauki, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Naukowy dorobek Profesora Dunina, świadczący o rozległości zainteresowań i głębokiej wiedzy, stawia Go w rzędzie wybitnych współczesnych księgoznawców. Zasłużony dla polskiej nauki, Uniwersytetu Łódzkiego i bibliotekarskiej Łodzi, dla kształcenia młodych bibliotekoznawców i bibliotekarzy, w 70. roku życia, po prawie 45 latach pracy odchodzi na dobrze zasłużoną emeryturę. Katedry Bibliotekoznawstwa nie opuszcza całkiem, będzie z nami tak długo, jak pozwolą Mu siły i okoliczności – oby jak najdłużej pomagał swym przyjaciołom, kolegom, uczniom¹.

Wybór najważniejszych prac Janusza Dunina (wydawnictwa zwarte):

1. *W Bi-Ba-Bo i gdzie indziej. O humorze i satyrze z miasta Łodzi od Rozbickiego do Tuwima*, Łódź 1966.
2. *Papierowy bandyta. Książka kramarska i brukowa w Polsce*, Łódź 1974.
3. *Ekslibrisy, książki, ludzie*, Łódź 1974.

---

¹ W 2000 r. powstały w Katedrze Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej dwie prace magisterskie pod kierunkiem prof. dr hab. Hanny Tadeusiewicz poświęcone J. Duninowi: 1) R. Gallas, *Profesor Janusz Dunin – życie i dorobek twórczy*, 2) A. Trzeciacka, *Profesor Janusz Dunin jako bibliofil*. Obie do wglądu w Bibliotece Katedry.

4. *Życie i sprawy Sotera Rozmiara Rozbickiego, które poznał i zgłębił Julian Tuwim...*, Łódź 1980.
5. *Philobiblon polski*, Wrocław 1983.
6. *Książka na miarę człowieka*, Łódź 1989.
7. *Co było a nie jest, czyli kilka lat młodości mojej w Wilnie*, Łódź 1990.
8. *Książeczki dla grzecznych i niegrzecznych dzieci: z dziejów publikacji dla najmłodszych*, Wrocław 1991.
9. *Przystanek na Wyspie Wolności. Pejzaż KUL-owski z partią i PAX-em na horyzoncie*, Lublin 1993.
10. *Uczująca małpa, czyli czy należy jeść przy czytaniu*, Łódź 1993.
11. *Książki, które miałem*, Łódź 1995.
12. *Pismo zmienia świat. Czytanie, lektura, czytelnictwo*, Łódź 1998.
13. *Czy to bajka, czy nie bajka...*, Łódź 2000.

Oprac. Magdalena Paczyńska

Hanna Tadeusiewicz

PROFESSOR JANUSZ DUNIN – THE SEVENTIETH ANNIVERSARY OF BIRTHDAY

Professor Janusz Dunin (born in 1931; Vilnius) graduated from the High School nr 1 in Lodz (1950) and Polish philology at the Catholic University of Lublin (1955). Between 1957–1987 he worked in the Library of Lodz University, recently as its headmaster.

His academic career has been developing (1998 – titled as a professor of librarian science).

From the 1st of October 1957 till 30th of September 2001 professor worked at Institute of Librarian Science and Scientific Information where he promoted about 100 masters of librarian science.

He is known as bibliophile, librarian, librarian scientist, the author of some books, a lot of dissertations, articles and popular works.